

KOMISJA DO SPRAW INSTYTUTÓW ŻYCIA KONSEKROWANEGO
I STOWARZYSZEŃ ŻYCIA APOSTOLSKIEGO

ŻYCIE KONSEKROWANE
W DIECEZJI PŁOCKIEJ

HISTORIA ŻYCIA ZAKONNEGO W DIECEZJI PŁOCKIEJ – Zakony u początków Diecezji – Zakony i zgromadzenia do kasat w XIX wieku – Kasaty i odrodzenie życia zakonnego

POSŁUGA OSÓB KONSEKROWANYCH DZISIAJ – Wspólnoty męskie i żeńskie, wdowy konsekrowane – Drogi świętości

WSPÓŁCZESNE WYZWANIA – Konsekracja, komunია i misja – Być przewodnikami wiernych na drogach modlitwy i życia duchowego – Czynić Kościół szkołą komunii – Odnaczać się miłością do Kościoła – Służyć dziełu ewangelizacji

ZARZĄDZENIA I POSTULATY – Zarządzenia – Zachęty i postulaty

WSTĘP

Synodalna zachęta do refleksji, Rok Życia Konsekrowanego

1. XLIII Synod Diecezji Płockiej stanowi dla osób konsekrowanych działających na jej terenie zachętę do refleksji nad ich miejscem we wspólnocie diecezjalnej i zaangażowaniem w życie Diecezji. Środkami służącymi tej refleksji będą orzeczenia Magisterium Kościoła, zwłaszcza te, które ukazały się od zakończenia poprzedniego Synodu Płockiego. Należy tu wymienić przede wszystkim posynodalną adhortację apostolską św. Jana Pawła II *Vita consecrata*, *Katechizm Kościoła Katolickiego* (914-933) oraz instrukcje Kongregacji ds. Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego *Congregavit nos in unum Christi amor* i *Rozpocząć na nowo od Chrystusa*. Dużo cennych pouczeń na temat życia konsekrowanego zawierają inne wypowiedzi św. Jana Pawła II oraz Benedykta XVI i papieża Franciszka, jak również dokument II Polskiego Synodu Plenarnego *Kapłaństwo i życie konsekrowane jako wspólnota życia i posługi z Chrystusem*. Żywą lekcją pełnej miłości służby Kościołowi powszechnemu i partykularnemu pozostaje życie świętych zakonników, którzy nas poprzedzili. Szansę duchowej odnowy stanowi dla osób konsekrowanych Rok Życia Konsekrowanego, obchodzony w Kościele powszechnym od 30 listopada 2014 roku do 2 lutego 2016 roku, w związku z 50. rocznicą ogłoszenia przez Sobór Watykański II Dekretu o przystosowanej odnowie życia zakonnego *Perfectae caritatis*. Zgodnie z zamysłem papieża Franciszka, rok ten ma być czasem dziękczynienia za obecność Ducha Świętego w życiu osób konsekrowanych, jak również za doznane miłosierdzie Boże; ma pomagać, by w przyszłość spoglądać z nadzieją, opartą na wierności Boga; ma służyć przeżywaniu teraźniejszości życia konsekrowanego z pasją miłości i komunii z Bogiem, z mocą prorockiego świadectwa danego światu.

Istota życia konsekrowanego

2. Życie konsekrowane jest uznaną przez Kościół trwałą formą życia, opartą na profesji rad ewangelicznych. Przez ślubowanie ewangelicznych rad czystości, ubóstwa i posłuszeństwa powołani przez Boga wierni, pod działaniem Ducha Świętego, oddają się całkowicie umiłowanemu nade wszystko Bogu, aby lepiej naśladować Chrystusa, szerzyć Królestwo Boże, budować Kościół, służyć zbawieniu świata i zapowiadać niebieską chwałę, dążąc do osiągnięcia miłości doskonałej (por. KPK, kan. 573). *Katechizm Kościoła Katolickiego* jasno przedstawia miejsce, jakie w Kościele Chrystusowym zajmują: hierarchia, wierni świeccy i osoby konsekrowane (por. KKK 871-945). „Obecność życia konsekrowanego w całym świecie oraz ewangeliczny charakter jego świadectwa to przekonujące dowody – jeśli ich ktoś potrzebuje – na to, że nie jest ono rzeczywistością odosobnioną i drugorzędną, ale sprawą całego Kościoła – uczy św. Jan Paweł II w adhortacji *Vita consecrata*. „Życie konsekrowane znajduje się w samym sercu Kościoła jako element o decydującym znaczeniu dla jego misji, ponieważ wyraża najgłębszą istotę powołania chrześcijańskiego oraz dążenie całego Kościoła-Oblubienicy do zjednoczenia z jedynym Oblubieńcem”. Życie konsekrowane „nie tylko w przeszłości było pomocą i oparciem dla Kościoła, ale stanowi cenny i nieodzowny dar także dla teraźniejszości i przyszłości Ludu Bożego, ponieważ jest głęboko zespolone z jego życiem, jego świętością i misją” (VC 3).

Nieprzemijający dar Chrystusa dla Kościoła

3. Nawiązując do soborowej konstytucji *Lumen gentium* (por. KK 44), św. Jan Paweł II stwierdza w adhortacji *Vita consecrata*, że „życie konsekrowane, obecne w Kościele od samego początku, nigdy nie zaniknie jako jego niezbywalny i konstytutywny element, ponieważ wyraża samą jego naturę. Wynika to jednoznacznie z faktu, że profesja rad ewangelicznych jest głęboko powiązana z tajemnicą Chrystusa [...]. Sam Jezus, powołując wybrane osoby, aby porzuciły wszystko i poszły za Nim, dał początek tej formie życia, która pod działaniem Ducha Świętego miała się w następnych stuleciach rozwinąć stopniowo w różnorakie formy życia konsekrowanego. Wizja Kościoła złożonego wyłącznie z szafarzy i z wiernych świeckich nie odpowiada zamiarom jego Boskiego Założyciela, jakie możemy odczytać z Ewangelii i z innych pism Nowego Testamentu” (VC 29). Życie konsekrowane mężczyzn i kobiet zaślubionych Jezusowi jako jedynemu Oblubieńcowi staje się żywym obrazem Kościoła, Oblubienicy Chrystusa. Osoby poświęcone całkowicie Bogu i bliźnim ze względu na miłość do Niego ukazują „ojcowskie oblicze Boga i macierzyńskie oblicze Kościoła” (VC 105). Kościół potrzebuje osób konsekrowanych, które zanim podejmą konkretną posługę, na wzór Maryi, pierwszej konsekrowanej, pozwalają się przemienić Duchowi Świętemu i wiernie wypełniają nakazy Ewangelii (por. VC 105).

Formy życia konsekrowanego

4. Do form życia konsekrowanego, wzbudzonych przez Ducha Świętego i zatwierdzonych przez Kościół, należą: życie pustelnicze, stan dziewic konsekrowanych, życie monastyczne, instytuty oddane całkowicie kontemplacji, instytuty oddające się dziełom apostołskim, instytuty świeckie oraz nowe formy życia konsekrowanego (por. KKK 917-929; VC 5-10, 12). Obok tych form życia poświęconego Bogu, istnieją stowarzyszenia życia apostołskiego. Ich członkowie bez ślubów zakonnych wypełniają „cel apostołski stowarzyszenia i prowadząc życie braterskie we wspólnocie, zgodnie z własnym sposobem życia, dążą do doskonałej miłości przez zachowanie konstytucji”. Członkowie niektórych stowarzyszeń podejmują rady ewangeliczne według ich konstytucji (KPK, kan. 731). W naszych czasach rozwija się również stan wdów i wdowców poświęconych Bogu, którzy składają przyrzeczenie czystości, ubóstwa i posłuszeństwa, aby poświęcić się służbie Kościołowi i bliźnim (por. VC 7). Zgodnie z Katechizmem Kościoła Katolickiego (922), używa się najczęściej określenia „wdowy konsekrowane”. Termin „konsekrowany” jest tu stosowany w znaczeniu teologicznym („poświęcony Bogu”), a nie w ścisłym sensie kanonicznoprawnym (zob. *Wskazania dotyczące wdów i wdowców poświęconych Bogu [ordo viduarum] w Diecezji Płockiej*).

Miejsce w Kościele

5. Kompetentne władze kościelne interpretują rady ewangeliczne, kierują przez ustawy ich praktyką, ustanawiają stałe formy życia konsekrowanego przez kanoniczną aprobatę oraz troszczą się, aby instytuty, ustanowione dla budowania Ciała Chrystusa (por. KK 45), „wzrastały i rozwijały się zgodnie z duchem ich założycieli i zdrowych tradycji” (KPK, kan. 576). Sposób obecności i posługi zakonników w Diecezji określają „Wytyczne dla wzajemnych stosunków między biskupami i zakonnikami w Kościele *Mutuae relationes*” Kongregacji Zakonów i Instytutów Świeckich oraz Kongregacji Biskupów (1978). Biskupi jako doskonalcący w jedności z papieżem całą owczarnię Chrystusową troszczą się o rozwój życia zakonnego i chronią je zgodnie z jego charakterystycznymi cechami (por. MR 9 c) oraz wspierają osoby zakonne, by włączały się we wspólnotę i w apostołstwo Kościoła lokalnego (por. MR 52). W wykonywaniu tych powinności pasterskich „biskupi troszczyć się będą o nawiązywanie i utrzymywanie stosunków z przełożonymi zakonnymi” (MR 28). Razem ze swym biskupem również kapłani Diecezji „powinni być zdecydowanymi rzecznikami życia konsekrowanego, obrońcami wspólnot zakonnych i wychowawcami kandydatów” (MR 28).

Kościół partykularny i instytuty życia konsekrowanego

6. Ponieważ „każdy Instytut powstał ze względu na Kościół, jest obowiązany wzbogacać go własnymi swymi charakterystycznymi cechami zgodnie ze specyficznym duchem i osobną misją. Toteż zakonnicy mają wypracować w sobie odnowiony, eklezjalny sposób myślenia, wnosząc wkład w budowę Ciała Chrystusa”, wiernie zachowując Regułę i Konstytucje oraz okazując posłuszeństwo swoim przełożonym w duchu wiary (MR 14 b). Osoby konsekrowane powinny uważać „biskupa nie tylko za pasterza całej diecezjalnej społeczności, lecz także za gwaranta własnego ich powołania w pełnieniu służby na rzecz lokalnego Kościoła” (MR 52). Ponieważ Kościół partykularny stanowi środowisko, w którym osoba konsekrowana wypełnia swe powołanie i posługę apostołską (por. MR 23 d), zakonnicy, także należący do instytutu na prawie papieskim, powinni się czuć uczestnikami „rodziny diecezjalnej” (DB 34) i podejmować wysiłek koniecznej adaptacji. Kandydaci do zgromadzeń powinni być formowani w ten sposób, by prowadzili życie zgodne z kulturą miejscową, nie odchodząc od misyjnego wymiaru powołania zakonnego ani od jedności i charakteru swojego instytutu (por. MR 18 b).

Kapłani zakonnici w prezbiterium Diecezji

7. „Prezbiterzy danego Kościoła partykularnego – stwierdza II Polski Synod Plenarny – także będący członkami jakiegoś instytutu zakonnego, stowarzyszenia życia apostołskiego lub ruchu kościelnego zatwierdzonego przez kompetentną władzę, tworzą prezbiterium Diecezji. Jest to głęboka rzeczywistość teologiczna i prawna Kościoła partykularnego, w której każdy kapłan znajduje rodzinę zrodzoną z daru święceń, bliskie wzory ewangelicznych postaw kapłańskich, a także konkretną pomoc w dziele ewangelizacji i osobistego uświęcenia” (2PSP, *Kapłaństwo i życie konsekrowane jako wspólnota życia i posługi z Chrystusem*, 9).

HISTORIA ŻYCIA ZAKONNEGO W DIECEZJI PŁOCKIEJ

Zakony u początków Diecezji

Benedyktyni

8. Diecezja Płocka w dużej mierze zawdzięcza swoje początki posłudze zakonników. Jeszcze przed powstaniem Diecezji działalność misyjną na Mazowszu prowadzili benedyktyni. Na przełomie X i XI wieku powstał w Płocku kościół pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny jako filia opactwa w Łęczycy, a w I połowie XI wieku benedyktyni pochodzący prawdopodobnie z Trzemeszna, wybudowali kościół pod wezwaniem św. Wojciecha. Badacze przypuszczają, że z obecnością benedyktynów na tym terenie wiązano zamiary utworzenia biskupstwa. W II połowie XII wieku na Mazowszu istniało około 40 ośrodków duszpasterskich, z czego część prowadzili benedyktyni. Po kasacie jezuitów benedyktyni zostali w 1781 roku przeniesieni z Płocka do Pułtuska i przejęli ich kolegium. Szkołę w Pułtusku, cieszącą się dużą frekwencją (jej absolwentem był między innymi Sługa Boży Bogdan Jański), władze carskie odebrały benedyktynom po powstaniu listopadowym.

Kanonicy regularni

9. Przed 1155 rokiem Biskup Aleksander z Malonne sprowadził kanoników regularnych z opactwa św. Idziego w Liège (stolicy diecezji, z której pochodził), osadzając ich w Czerwińsku nad Wisłą. Powstała tzw. Kongregacja czerwińska kanoników laterańskich obejmująca 10 prepozytur, z których 8 leżało na terenie Diecezji Płockiej. Były to probostwa: Krasne, Lubotyń, Łomna, Nasielsk, Pomiechowo, Skołatowo, Wieliszew i Zuzela. Kongregacja została skasowana w 1819 roku. Na początku XVII wieku, na zlecenie kanoników regularnych z Czerwińska, został namalowany obraz Matki Bożej na wzór wizerunku Matki Bożej Śnieżnej z bazyliki rzymskiej Santa Maria Maggiore. W połowie XVII wieku obraz został uznany za cudowny. Matka Boża Czerwińska jest czczona jako Pani Mazowska.

Norbertanki

10. Najstarszym zakonem żeńskim na terenie Diecezji były norbertanki, które sprowadził do Płocka Biskup Wit. Już na początku XIII wieku miały one swój klasztor od wezwaniem św. Marii Magdaleny w Płocku. Prowadziły tu szkołę klasztorną, w której – jak zaznacza Bł. Abp A.J. Nowowiejski – „całe pokolenia, zwłaszcza szlachcianek z Mazowsza Płockiego, uczyły się czytania, pisania, szycia, haftu i innych robót sztuki niewieściego [...]”.

Dominikanie, bracia dobrzyńscy, bożogrobcy

11. Książę mazowiecki Konrad I ufundował około 1225 roku w Płocku klasztor dominikanom, z kościołem pod wezwaniem św. Dominika. Władze pruskie skasowały go w 1804 roku. Od 1405 do 1560 roku istniał również drugi klasztor dominikański pod wezwaniem Świętej Trójcy. W 1228 roku Konrad I osadził w Dobrzyniu nad Wisłą braci dobrzyńskich, oddając w ich ręce część ziem dla zabezpieczenia północnych granic Mazowsza. W 1235 roku bracia dobrzyńscy zostali wcieleni do krzyżaków – Zakonu Szpitala Najświętszej Maryi Panny Domu Niemieckiego w Jerozolimie. W 1320 roku swoją działalność rozpoczęli w Wyszogrodzie bożogrobcy, którzy prowadzili także parafię w Rębowie, w Górnicy, szpital w Rypinie oraz parafię w Suminie.

Zakony i zgromadzenia do kasat w XIX wieku

Karmelici, augustianie

12. W pierwszej połowie XV wieku książę Ziemowit IV ufundował karmelitom klasztor w Płońsku, przy którym od 1779 roku do kasaty w 1864 roku zakonnicy prowadzili parafię. W 1605 roku powstał klasztor karmelitów w Oborach, który jako jedyny klasztor męski w Diecezji Płockiej przetrwał carskie kasaty po powstaniu styczniowym. Inne ośrodki karmelitów powstały w Wąsoszu i Trutowie. Do Ciechanowa w pierwszej połowie XIV wieku przybyli augustianie, sprowadzeni przez księcia mazowieckiego Ziemowita III. Klasztor, przy którym działała szkoła, skasowano w 1864 roku.

Franciszkanie konwentualni, bernardyni, reformaci, kapucyni

13. Na teren Diecezji Płockiej przybyły również zakony franciszkańskie. Na początku XV wieku swój klasztor założyli w Wyszogrodzie bracia mniejsi konwentualni. W 1804 roku władze pruskie skasowały klasztor i oddały kościół w ręce protestantów. Franciszkanie konwentualni prowadzili również ośrodki w Dobrzyniu nad Wisłą i w Stawiskach; oba skasowano po powstaniu styczniowym. Bracia mniejsi, w Polsce znani jako bernardyni, w 1498 roku osiedlili się w Skępem, przy kaplicy wzniesionej w miejscu ukazania się Matki Bożej. Łaskami zasłynęła figura Maryi, którą umieszczono w kaplicy w 1496 roku. Pierwszych zakonników wysłał do Skępego bł. Władysław z Gielniowa, pełniący urząd prowincjała. Kościół zbudowany na początku XVI wieku stał się jednym z najważniejszych ośrodków kultu maryjnego w Diecezji Płockiej. Matka Boża Skępska nosi tytuł Pani Mazowska i Kujaw. W Diecezji powstały ponadto klasztory bernardynów w Przasnyszu – jako fundacja Pawła Kostki, rodzony brata św. Stanisława Kostki, w Grodzisku koło Radzymina, w Pradze koło Warszawy, w Ostrołęce, Ratowie i Strzegocinie. W Skępem i Ostrołęce bernardyni prowadzili szkoły. W Kobyłce przejęli kościół po jezuitach. Wszystkie te ośrodki – z wyjątkiem klasztoru w Pradze, zlikwidowanego już w 1811 roku – zostały skasowane bezpośrednio po powstaniu styczniowym lub kilka lat później. Inna prowincja braci mniejszych, znana pod nazwą reformatów, posiadała klasztory w Pułtusk, Płocku, Zarębach Kościelnych i w Żurominie – po jezuitach – gdzie przejęli również szkołę. Reformaci przez wiele lat głosili misję ludową w Diecezji i krzewili trzeźwość. Wszystkie ich domy zlikwidowano po powstaniu styczniowym. Bracia mniejsi kapucyni założyli dwa klasztory: w Łomży i Zakrocymiu. Klasztor zakroczyński przetrwał do kasaty w 1892 roku, a klasztor w Łomży mimo kasaty w 1903 roku nie przerwał swojej działalności, gdyż pozostali przy nim dwaj bracia.

Jezuici, misjonarze, pijarzy

14. Jezuici od 1567 roku prowadzili w Pułtusk swoje kolegium. Pracowali w nim jako wykładowcy, wychowawcy i kaznodzieje: św. Andrzej Bobola, Sługa Boży ks. Piotr Skarga i ks. Jakub Wujek, a ukończyli między innymi kanclerz wielki koronny Jerzy Ossoliński i Maciej Kazimierz Sarbiewski, jezuita i słynny poeta, urodzony we wsi Sarbiewo pod Płońskiem. Od 1594 roku jezuici kierowali seminarium duchownym Diecezji Płockiej w Pułtusk, które powierzył im Biskup Wojciech Baranowski. Mieli również placówkę w Łomży (stacja misyjna, a następnie rezydencja i kolegium) i w Płocku – od 1626 roku kolegium. Również w kolegiach w Płocku i w Łomży (należącej wtedy do Diecezji Płockiej) pełnił różne posługi św. Andrzej Bobola. Jezuici prowadzili też misję w Myszynie, Żurominie i Rostkowie, a w Kobyłce misję i parafię. Dzieła te po kasacie w 1773 roku przejęły inne zakony. Biskup Ludwik Załuski w 1710 roku powierzył misjonarzom św. Wincentego a Paulo prowadzenie seminarium duchownego w Płocku. Misjonarze mieli również dom w Mławie. Zlecono im prowadzenie misji parafialnych w Diecezji. Pijarzy założyli kolegium w Szczuczynie, a po jezuitach objęli na pewien czas kolegium w Łomży.

Norbertanki, dominikanki, bernardynki, benedyktynki, szarytki

15. Na początku XIX wieku władze zaborcze przeniósł siostry norbertanki do Czerwińska, a w 1902 roku do Imbramowic. Klasztor dominikanek istniał w Płocku do II połowy XVIII wieku. Bernardynki od początku XVII wieku miały klasztor w Przasnyszu oraz od połowy XVII wieku w Pradze pod Warszawą. Benedyktynki założyły w XVII wieku klasztor w Sierpcu i Łomży. Od XVIII wieku szpital w Pułtusku prowadziły siostry miłosierdzia św. Wincentego a Paulo (szarytki), które założyły również placówkę w Szczuczynie, szpital Świętej Trójcy w Płocku, a także szpital i szkołę w Ciechanowcu. Później siostry pracowały też w szpitalach w Przasnyszu, Ostrołęce i Lipnie.

Rola zakonów męskich i żeńskich

16. Zakony męskie i żeńskie odegrały ogromną rolę w rozwoju Kościoła na Mazowszu Północnym. Każdy zakon we własnej strukturze i zgodnie ze swym charyzmatem podejmował różne dzieła. Zakładano klasztory, prowadzono szkoły, kolegia i szpitale. W klasztorach kontemplacyjnych osoby zakonne poświęcały się życiu modlitwy. Prowadzenie seminariów duchownych również powierzono zakonom: jezuitom i misjonarzom. Mieli oni zatem wpływ na intelektualną i duchową formację duchowieństwa w Diecezji. Powstała sieć opactw z ośrodkami zależnymi od nich oraz sieć kolegiów, w czym dominowali jezuita. Właściwie każdy pojedynczy klasztor miał wpływ na lokalną społeczność. Owoce działalności zakonów były widoczne w postaci wznoszonych budynków klasztornych i kościołów. Zakony oddziaływały na sztukę i kulturę, w tym także na jej część niematerialną w zakresie kształcenia i wychowania.

Duszpasterstwo

17. Bardzo ważną formą posługi zakonnej w Diecezji Płockiej było oczywiście duszpasterstwo. Do zakonników w dużej mierze należało prowadzenie misji parafialnych, głoszenie kazań, stała opieka nad ludźmi potrzebującymi, a także posługa duszpasterska na dworach i w zamkach. Prowadzone przez nich sanktuaria odgrywały znaczącą rolę w życiu Kościoła Płockiego.

Kasaty i odrodzenie życia zakonnego

Kasaty

18. Początek XIX wieku, a jeszcze bardziej represje carskie po powstaniu styczniowym, przyniosły zakonem w Królestwie Polskim ogromne straty. Represje te – skutek zaangażowania się zakonów w powstanie styczniowe, przyśpieszyły urzeczywistnienie planu zlikwidowania klasztorów i życia zakonnego, postrzeganych przez władze prawosławnej Rosji jako ostoja polskości i wiary katolickiej. Wszystkie ośrodki zakonne w Diecezji Płockiej, z wyjątkiem wcześniej wymienionych pojedynczych wspólnot, zostały skasowane. Klasztory zostały oddane pod zarząd Diecezji albo przeznaczone do innych celów, wskazanych przez zaborców. W reakcji na carską kasatę klasztorów w 1864 roku, stanowiącą ogromny cios dla Diecezji, Biskup Wincenty Chościak-Popiel skierował list pasterski do duchowieństwa i wiernych, w którym podkreślał wielkie znaczenie zakonów dla Kościoła.

Bł. Honorat Koźmiński, zgromadzenia honorackie

19. Wielkiego dzieła odnowy życia zakonnego w okresie popowstaniowym dokonał bł. Honorat Koźmiński, zesłany w listopadzie 1864 roku do Zakroczymia, po zlikwidowaniu klasztoru kapucynów w Warszawie. W Zakroczymiu wielki kapucyn przeżył 28 lat, które zaowocowały założeniem nowej na ziemiach polskich formy ukrytego życia zakonnego. Pełniąc gorliwie posługę spowiednika, o. Honorat rozpoznawał u licznych penitentek i penitentów pragnienie całkowitego poświęcenia się Bogu. Wobec zakazu przyjmowania kandydatów do nowicjatu uznał, że najlepszy, sposobem realizacji ich powołania będzie życie ukryte. Pierwsze zgromadzenie ukryte Służebnic Najświętszego Serca Jezusa – Posłanniczek Maryi założył w 1874 roku. Następnie powstały: służki Najświętszej Maryi Panny Niepokalanej (w 1878, w związku z objawieniami w Gietrzwałdzie), serafitki (w latach 1881-1891 ich założycielka, bł. Małgorzata Łucja Szewczyk mieszkała w Zakroczymiu, w pierwszym domu sióstr), franciszczanki od cierpiących, westiarki Jezusa, słudzy Maryi Niepokalanej, sługi Jezusa (należała do nich początkowo Sługa Boża m. Klara Ludwika Szczęsna, mieszkająca od urodzenia w 1863 roku do 1880 r. w parafii Lubowidz), sercanki, siostry Imienia Jezus, honoratki, obliczanki, wspomóżycielki dusz czyścicowych i niepokalanki. Siostry i bracia życia ukrytego prowadzili życie zakonne w taki sposób, na jaki pozwalała ówczesna sytuacja w Królestwie Polskim. Dlatego najważniejszą grupą w zgromadzeniach były tzw. siostry zjednoczone, które żyły w świecie, mieszkając w domach rodzinnych lub na stancjach, pracując w różnych zakładach i apostołując w wielu środowiskach. Każde zgromadzenie miało misję w konkretnej grupie społecznej albo zadanie służby Kościołowi. Charyzmatem służek, naśladowujących ukryte życie Jezusa i Maryi Niepokalanej, jest apostołstwo w środowiskach wiejskich, między innymi przez zachęcanie do odmawiania różańca i trzeźwości. Zgromadzenia założone przez bł. Honorata zaczęły rozwijać się w innych diecezjach, a także poza granicami kraju. Ich zasadą życia była Reguła III Zakonu św. Franciszka oraz własne konstytucje zakonne. W 1871 roku w skasowanym klasztorze bernardynek w Przasnyszu znalazły swoje miejsce siostry kapucynki, które wyłoniły się ze zgromadzenia felicjanek, założonego przez bł. Honorata i bł. Marię Angelę Truszkowską. W 1927 roku kapucynki z Przasnysza zostały włączone do istniejącego już we Włoszech Zakonu Mniszek Klarysek Kapucynek.

Odrodzenie po 1918 roku

20. Po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku nastąpiło odrodzenie życia zakonnego w Diecezji Płockiej, chociaż nigdy nie osiągnęło ono takich rozmiarów jak przed 1864 rokiem. Tylko niektóre ze zgromadzeń i zakonów wróciły do swoich klasztorów po kasatach. Pojawiły się również nowe zgromadzenia. W 1923 roku pasjoniści otrzymali pobernardyński klasztor w Przasnyszu. W tym samym roku Biskup Antoni Julian Nowowiejski powierzył salezjanom klasztor w Czerwińsku po kanonikach regularnych, w 1930 roku zaś otrzymali oni w Płocku zakład wychowawczy „Stanisławówka” i nowo

utworzoną parafię pod wezwaniem św. Stanisława Kostki. W 1932 roku klasztor w Zakroczymiu odzyskali kapucyjni, w następnym roku do Skępego wrócili bernardyni.

Rozwój pasjonistek i służek

21. W latach 1918-1921 na podstawie Reguły III Zakonu św. Franciszka powstało w Płocku Zgromadzenie Sióstr Męki Pana Naszego Jezusa Chrystusa (pasjonistki), założone przez Sługę Bożą Józefę Hałacińską. Charyzmatem sióstr jest kult Męki Pańskiej oraz apostołstwo modlitwy, ofiary i służby – zwłaszcza wobec sierot, ubogiej młodzieży, chorych i starszych. Do 1939 roku zgromadzenie dynamicznie wzrastało, prowadząc przedszkola, domy dziecka, pracownie i przytułki dla starszych. Pasjonistki pracowały w szpitalach w Rypinie, Płońsku, Sierpcu, Ciechanowie i Pułtusk. Prężnie rozwijała się Prowincja Płocka służek. W 1919 roku liczyła 19 domów, w 1931 roku – 38 domów (z czego 8 w innych diecezjach) z 266 siostrami. W okresie międzywojennym służki prowadziły 22 przedszkola, 7 domów dziecka oraz jadłodajnie, pracownie i sklepy z towarami po niskich cenach; angażowały się w działalność Akcji Katolickiej. W 1925 roku misjonarki Świętej Rodziny objęły pobernardyński klasztor w Ratowie. W latach 1926-1938 mieszkała w nim przełożona generalna zgromadzenia bł. Bolesława Lament. W 1928 roku franciszkanki Rodziny Maryi przybyły do Brańszczyka, gdzie utworzyły dom dziecka dla chłopców. W 1924 roku siostry Zmartwychwstania Pańskiego (zmartwychwstanki) osiedliły się w Mocarzewie. Założyły tam zakład i szkołę dla dzieci upośledzonych.

Siostry Matki Bożej Miłosierdzia, pierwsze objawienia św. Faustyny

22. Już w 1899 roku siostry Matki Bożej Miłosierdzia, zwane magdalenkami, objęły mieszczący się przy Starym Rynku w Płocku Zakład Anioła Stróża, założony przez ks. Antoniego Juliana Nowowiejskiego dla dziewcząt „upadłych”. Przy Starym Rynku w latach 1930-1932 mieszkała św. s. Faustyna Kowalska, pracując głównie w sklepie piekarniczym. W tym właśnie klasztorze 22 lutego 1931 roku miała objawienie Jezusa Miłosiernego, który nakazał jej wymalować swój obraz z podpisem: „Jezu, ufam Tobie” – obraz, który miał być czczony najpierw w kaplicy sióstr i na całym świecie. Tutaj także Jezus wyraził swe życzenie, aby w Kościele powszechnym zostało ustanowione święto Miłosierdzia Bożego. Od objawień w Płocku rozpoczęła się prorocka misja s. Faustyny wobec całego świata. Święta pracowała też jakiś czas w filii klasztoru w Białej k. Płocka. Już w 1939 roku w kaplicy Zakładu Anioła Stróża umieszczono obraz Jezusa Miłosiernego, namalowany według wizji św. Faustyny. Obraz do likwidacji zakładu przez władze komunistyczne w 1950 roku był czczony przez siostry, wychowanki i wiernych.

Druga wojna światowa

23. Podczas drugiej wojny światowej z rąk Niemców zginęło 6 salezjanów z Płocka, dwóch z Czerwińska i dwóch z Jaciążka, 7 pasjonistów z Przasnysza, 5 karmelitów z Obór oraz dwaj gwardiani kapucyńscy z Zakroczymia. W niemieckich obozach koncentracyjnych więzieni byli bernardyni ze Skępego oraz siostry służki i pasjonistki. W obozie w Działdowie 25 VII 1941 roku zmarła bł. Maria Teresa Kowalska, kapucynka z Przasnysza., która poświęciła swe życie, by jej siostry mogły wrócić do klasztoru (dwa tygodnie później zostały zwolnione z obozu). W 1942 roku w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu zmarł bł. br. Tymoteusz Trojanowski, pochodzący z parafii Poniatowo franciszkanin konwentualny z Niepokalanowa. Władze niemieckie zlikwidowały wiele klasztorów i dzieł prowadzonych przez zakony. Jednak również w warunkach okupacyjnego terroru kapłani zakonni pracowali duszpastersko i charytatywnie, siostry zakonne spieszyły z pomocą głodnym, chorym, sierotom i wysiedlonym, angażowały się w tajne nauczanie.

Lata 1945-1989

24. Po drugiej wojnie światowej, w 1945 roku, swój klasztor w Wyszogrodzie odzyskali franciszkanie konwentualni. W 1952 roku salezjański zakład „Stanisławówka” został przejęty przez władze komunistyczne. Kaplicę i dom zakonny pozostawiono jednak salezjanom, dzięki czemu mogli prowadzić nadal parafię i duszpasterstwo młodzieży. W okresie stanu wojennego salezjańska „Stanisławówka” stała się ośrodkiem pomocy dla prześladowanych i więzionych oraz miejscem oparcia dla podziemnej „Solidarności”. W 1968 roku o. Benignus Sosnowski, kapucyn, kontynuując działalność bł. Honorata Koźmińskiego, założył w Zakroczymiu znany i ceniony Ośrodek Apostołów Trzeźwości dla formacji duszpasterzy i apostołów trzeźwości. Skasowany pod koniec XIX wieku klasztor benedyktynek w Sierpcu w 1947 roku objęły benedyktynki z Nieświeża. W pierwszych latach po wojnie w Diecezji powstało 5 domów służek. W latach 50., po upaństwowieniu przedszkoli i domów dziecka przez władze komunistyczne, siostry te podjęły pracę katechetek, organistek i kancelistek. Pracowały też w instytucjach diecezjalnych w Płocku. W 1977 roku służki miały 23 domy w Diecezji Płockiej. Niestety, do 1978 roku, w Diecezji, głównie z racji braków personalnych, zlikwidowano ponad 20 domów służek. Pasjonistki po wojnie powróciły do niektórych swoich placówek i utworzyły nowe. Od 1949 roku wskutek zamknięcia przez władze przedszkoli, domów dziecka i usunięcia sióstr ze szpitali zajęły się głównie pracą parafialną, szczególnie katechetyczną i charytatywną. W 1977 roku pasjonistki miały w Diecezji 17 domów. W 1950 roku został zlikwidowany Zakład Anioła Stróża sióstr Matki Bożej Miłosierdzia a siostry wywieziono do domu filialnego w Białej. W 1949 roku do Zakroczymia przybyły siostry wspomóżycielki dusz czyścowniczych. Podjęły one pracę w Ośrodku Apostołów Trzeźwości i w kościele kapucynów, opiekowały się chorymi i ubogimi oraz katechizowały przy kościele parafialnym. Szarytki pracowały w należącem do nich Szpitalu Miejskim w Płocku do 1963 roku, kiedy to odebrano im szpital i usunięto z ich domu. Spośród grona płockich szarytek największe uznanie mieszkańców miasta zdobyła s. Helena Pszczółkowska, zwana „płocką Matką Teresą”. Wypełniając powołanie siostry miłosierdzia, przez 40 lat cicho i skutecznie pomagała chorym, ubogim i samotnym. W 1950 roku szarytki założyły dom w Obrytem, gdzie do 1962 roku prowadziły jedyny w okolicy punkt medyczny. W Pułtusk dziełem zgromadzenia był szpital, prowadzony przez siostry do jego upaństwowienia w 1949 roku. W 1980 roku dom sióstr w Pułtusk został zamknięty. W latach 1954-1994 szarytki pracowały w Domu Pomocy Społecznej w Rudzie – Przasnyszu. Misjonarki Świętej Rodziny założyły 3 domy w Mławie i jeden w Różanie. W Mławie siostry prowadziły

przedszkole (do jego upaństwowienia przez władze komunistyczne) i do 1983 roku pracowały w szpitalu. Siostry albertynki w latach 1960-2012 pracowały w Domu Pomocy Społecznej w Ciechanowie. Od 1963 do lat 80. w Niższym Seminarium Duchownym w Płocku uczyły urszulanki Serca Jezusa Konającego. Zamykanie prowadzonych placówek i inne utrudnienia ze strony władz komunistycznych zmuszały osoby zakonne do szukania innych form posługi, zwłaszcza w parafiach. Powodowało to pewną uniformizację ich apostołów. Mimo to, wspólnoty życia konsekrowanego rozwijały się w Diecezji, zwłaszcza gdy po objęciu Stolicy Piotrowej przez Jana Pawła II wzrosła liczba powołań zakonnych.

Po upadku komunizmu

25. Po upadku systemu komunistycznego w Polsce w 1989 roku instytucje życia konsekrowanego uzyskały prawo powrotu do szkół, szpitali i domów opieki, w których dotychczas zakazywano im prowadzić jakąkolwiek działalność. Ich członkinie i członkowie mogą znowu żyć swoimi charyzmatami apostołskimi.

POSŁUGA OSÓB KONSEKROWANYCH DZISIAJ

Wspólnoty męskie i żeńskie, wdowy konsekrowane

Zakony męskie

26. Obecnie w Diecezji Płockiej istnieje 6 zakonów i zgromadzeń męskich (8 klasztorów) oraz jedno stowarzyszenie życia apostołskiego. Bernardyni prowadzą Sanktuarium Matki Bożej Skępskiej, parafię pod wezwaniem Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny i dom rekolekcyjny, głoszą nauki rekolekcyjne oraz spełniają posługę katechetyczną. Franciszkanie konwentualni w Wyszogrodzie pełnią posługę w swoim kościele pod wezwaniem Matki Bożej Anielskiej, głoszą różnego rodzaju rekolekcje oraz misje parafialne. Dobudowane w latach 80. skrzydło klasztoru służy duchownym jako miejsce rekolekcji zamkniętych. Kapucyni w Zakroczymiu służą wiernym w kościele pod wezwaniem św. Wawrzyńca oraz pełnią posługę kapłańską, pomagając głównie w okolicznych parafiach. Ośrodek Apostolstwa Trzeźwości służy w skali ogólnopolskiej jako dom rekolekcyjny trzeźwiejącym alkoholikom, osobom współzależnym, jak również ludziom angażującym się w apostołstwo trzeźwości. Ośrodek wydaje dwumiesięcznik „Trzeźwymi Bądźcie”. OAT współpracuje z Diecezjalnym Apostolatem Trzeźwości. Trzecią instytucją kapucyńską w Zakroczymiu jest utworzone w 1993 roku Centrum Duchowości *Honoratianum*, służące formacji kapucynów Prowincji Warszawskiej, zgromadzeń honorackich i rodziny franciszkańskiej oraz rozwojowi dziedzictwa bł. Honorata Koźmińskiego i propagowaniu duchowości franciszkańskiej. Centrum, stanowiące od 2006 roku klasztor, obejmuje dom rekolekcyjny, Bibliotekę i Archiwum Prowincjalne oraz Muzeum Prowincjalne. Karmelici w Oborach pełnią posługę w sanktuarium Matki Bożej Bolesnej. Pieta Oborska słynie łaskami cudownych uzdrowień od początku XVII wieku. Przy sanktuarium, które jest też ośrodkiem parafii, działa dom pielgrzyma. Chorym karmelici udzielają liturgicznego błogosławieństwa. Klasztor jest siedzibą nowicjatu. Pasjonisci są stróżami sanktuarium maryjnego w Przasnyszu, gdzie od początku XVII wieku czczony jest obraz Matki Bożej Niepokalanej Przewodniczki. Pracują również duszpastersko w swojej parafii pod wezwaniem św. Stanisława Kostki, pełnią stały dyżur w konfesjonale, głoszą misje ludowe i rekolekcje. Salezianie prowadzą parafie w Płocku i Czerwińsku. W Płocku służą jako katecheci i duszpasterze akademicy, dyżurują w konfesjonale, prowadzą oratorium i oddają się działalności patriotycznej, w Czerwińsku zaś przyjmują pielgrzymów w sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia, znajdującym się w słynnej romańskiej bazylice, i prowadzą oratorium oraz wiecznik modlitwy. Od 2004 roku w Sierpcu znajduje się dom Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego – księża pallotyńscy. Pełnią oni posługę w Sanktuarium Matki Bożej Sierpeckiej Pani Niezawodnej Nadziei, którego historia sięga objawień maryjnych z końca XV wieku (świątynia należy do sióstr benedyktynek). Przy sanktuarium pallotyńskim prowadzą parafię pod wezwaniem św. Benedykta i katechizują. Dziełem pallotyńców w Sierpcu jest również Gimnazjum Publiczne im. Biskupa Leona Wetmańskiego.

Zakony żeńskie

27. W Diecezji, w 30 domach, działa 12 żeńskich zakonów i zgromadzeń zakonnych. W 1990 roku do Płocka powróciły siostry Matki Bożej Miłosierdzia. Siostry zajmują się działalnością apostołską przy Sanktuarium Bożego Miłosierdzia, udostępniają pomieszczenia pielgrzymom, uczestnikom rekolekcji i różnym grupom, poświęcają się całodziennej adoracji Najświętszego Sakramentu. Szerząc kult Miłosierdzia Bożego przy sanktuarium, prowadzą Stowarzyszenie *Faustinum* – Wspólnotę Apostołów Bożego Miłosierdzia. W 2009 roku Biskup Piotr Libera otworzył przy płockim klasztorze sióstr „Okno Życia”. 12 lutego 2014 roku pojawiło się w nim pierwsze dziecko. Przy klasztorze w Białej działa Dom Samotnej Matki oraz przedszkole. W 1990 roku przybyły do Przasnysza siostry pasjonistki św. Pawła od Krzyża. Ich posługa apostołska ma charakter prewencyjno-resocjalizacyjny; pracują też jako katechetki w szkole podstawowej. Siostry służki, należące do Prowincji Płockiej (w latach 1991-2009 była to Prowincja Warszawska), w chwili obecnej mają w Diecezji 9 domów: w Płocku (3), w Żurominie (2) oraz w Czerwińsku, Pułtusku (siostry prowadzą tu przedszkole), Rokiciu i Skępem. Siostry są katechetkami, prowadzą schole parafialne, grupy biblijne, koła misyjne, grupy do bierzmowania, są odpowiedzialne za bielanki. Przy swoich domach wydają posiłki ubogim; modlą się także przy zmarłych. Siostry pasjonistki mieszkają w 7 klasztorach na terenie Diecezji: w Płocku (2), Ciechanowie, Gostyninie, Pułtusku, Sierpcu i Staroźrebach. Siostry są zaangażowane w katechezę, odpowiadają za różne grupy parafialne – schole, koła misyjne, grupy do bierzmowania, kółka biblijne, szkolne koła Caritas; pracują również w parafiach jako zakrystianki i kancelistki. Zgodnie ze swą duchowością, pasjonistki pełnią posługę w służbie zdrowia (lekarzka, pielęgniarka, pracownice charytatywne). Mniszki z opactwa sióstr benedyktynek w Sierpcu, zgodnie ze swoim charyzmatem prowadzą różne dzieła modlitewne, a także pełnią posługę w parafii przy swoim kościele. Wykonują też prace dekoracyjne, szarfy pogrzebowe i prowadzą kiosk z dewocjonaliami. Klaryski kapucynki z Przasnysza ze względu na życie kontemplacyjno-klauzurowe nie podejmują żadnych zewnętrznych dzieł apostołskich, ale są żywo obecne w Diecezji przez swą modlitwę, miłość i ofiarę życia. Siostry modlą się w intencjach

powierzanych im przez ludzi, którzy przychodzą do furty klasztornej, telefonują lub kontaktują się przez internet. W latach 1961-1989 przasnyski klasztor dał początek 4 autonomicznym klasztorom kapucynek w innych diecezjach polskich oraz jednej fundacji. Misjonarki Świętej Rodziny mają dwa domy w Mławie. Zajmują się pracą parafialną oraz katechizacją. Siostry szarytki służą ubogim i chorym w Płocku, Przasnyszu i Obrytem. W Przasnyszu prowadzą duży Dom Pomocy Społecznej dla przewlekłych chorych oraz świetlicę dla ubogich dzieci. Siostry współpracownicy dusz czyścących prowadzą jednooddziałowe Przedszkole Niepubliczne im. Wandy Olędzkiej w Zakroczymiu i pracują w biurze Ośrodka Apostolstwa Trzeźwości. Siostry pasterki od Opatrzności Bożej od 2003 roku są obecne w Rypinie, gdzie pracują w szkole i troszczą się o kościół parafii pod wezwaniem Świętej Trójcy. W 2005 roku w Rogozinie, w placówce przejętej od salezjanów, zamieszkały misjonarki Krwi Chrystusa, stanowiące publiczne stowarzyszenie wiernych. W Rogozinie znajduje się dom nowicjatu. Siostry angażują się w lokalne działania duszpasterskie. Od 2012 roku w Nowym Dworze Mazowieckim, w parafii św. Barbary, pracują siostry Maryi Niepokalanej misjonarki klaretynki.

Dzieło misyjne

28. Osoby konsekrowane Diecezji Płockiej włączają się również w misję *ad gentes*. Siostry pasjonistki prowadzą placówki misyjne w Kamerunie w Afryce. W Karmelu Dzieciątka Jezus w Betlejem modlą się i pracują dwie siostry, pochodzące z naszej Diecezji i pozostające z nią w stałej łączności. Poszczególne klasztory i domy wspierają swoje zakonne dzieła misyjne. Liczne siostry zakonne zajmują się ofiarnie animacją misyjną wśród dzieci i młodzieży.

Wdowy konsekrowane

29. Od 2006 roku w Diecezji są obecne w coraz większej liczbie wdowy konsekrowane. Składają one przyrzeczenia życia w czystości, ubóstwie i posłuszeństwie. Prowadzą indywidualny tryb życia, a ich bezpośrednim przełożonym jest Biskup Płocki. Zgodnie ze swymi możliwościami i charyzmatami, wdowy uczestniczą w życiu Diecezji, oddając się modlitwie, pokucie, apostołstwu i dziełom miłosierdzia.

Drogi świętości

Kult Miłosierdzia Bożego

30. Bardzo żywy, szczególnie w Płocku, jest w Diecezji kult *Miłosierdzia* Bożego oraz św. siostry Faustyny Kowalskiej. W 2000 roku Biskup Stanisław Wielgus ustanowił zakonną kaplicę przy Starym Rynku diecezjalnym Sanktuarium Bożego Miłosierdzia. Przybywają do niego pielgrzymi z różnych stron Polski oraz z zagranicy. W 2009 roku Biskup Piotr Libera poświęcił kamień węgielny pod budowę nowego Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Płocku.

Sanktuaria maryjne

31. O wkładzie osób konsekrowanych w życie Diecezji świadczy między innymi to, że spośród 6 sanktuariów maryjnych z wizerunkami Matki Bożej koronowanymi papieskimi koronami zakonem zostało powierzonych 5 kościołów: w Skępem – z gotycką figurą Maryi koronowaną w 1755 roku przez biskupa Fabiana Płaskowskiego, w Czerwińsku, Oborach, Przasnyszu i Sierpcu.

Kult świętych, błogosławionych i Sług Bożych

32. Źródłem wielu łask dla Diecezji jest kult świętych, błogosławionych i sług Bożych, należących do różnych zakonów istniejących na Mazowszu północnym lub działających w przeszłości. Kult św. Stanisława Kostki, jezuita, Patrona Polski i młodzieży polskiej ożywiły w Diecezji uroczystości 400-lecia jego śmierci w 1967 roku oraz obchodzony z dużym rozmachem jubileusz 250-lecia kanonizacji Świętego w 1977 roku. W 2000 roku Biskup Stanisław Wielgus erygował diecezjalne sanktuarium św. Stanisława Kostki w Rostkowie, miejscu urodzenia świętego. Miejscem kultu św. Antoniego z Padwy jest w Diecezji sanktuarium w pobornardyńskim kościele w Ratowie. W 1972 roku Biskup Bogdan Sikorski zezwolił na otwarcie procesu beatyfikacyjnego o. Bernarda Kryszkiewicza, pasjonisty, zmarłego w opinii świętości w Przasnyszu w 1945 roku. W 1989 roku jego szczątki złożono w kościele pasjonistów w Przasnyszu. W 1996 roku Biskup Zygmunt Kamiński rozpoczął proces beatyfikacyjny matki Józefy Hałacińskiej, która zmarła w Płocku w 1946 roku. Etap diecezjalny procesu został zakończony w 2002 roku przez Biskupa Stanisława Wielgusa. W tym samym roku otwarto proces na etapie watykańskim, w Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych. W 2006 roku szczątki Sługi Bożej matki Józefy Hałacińskiej umieszczono w kościele św. Bartłomieja w Płocku. W 2008 roku Biskup Piotr Libera zakończył etap diecezjalny procesu beatyfikacyjnego Sługi Bożego Bogdana Jańskiego. W Oborach w 1922 roku zmarł w opinii świętości o. Wincenty Kruszewski, karmelita, który przeżył tam prawie całe życie kapłańskie jako gorliwy apostoł i spowiednik. Przy jego grobie liczni pielgrzymi składają prośby o wstawiennictwo. W 2015 roku została beatyfikowana matka Klara Szczęsna z parafii Lubowidz.

Niewymierne dzieło świętości

33. Powyższy opis obecności, życia i posługi osób konsekrowanych na terenie Diecezji nie oddaje ich pełnego wkładu w życie duchowe Kościoła Płockiego. Trudno jest „policzyć” wszystkie działania apostolskie i charytatywne poszczególnych domów zakonnych, opisać rodzaje udzielanej pomocy a zwłaszcza stałą otwartość na potrzeby innych. Nie da się „zważyć” godzin spędzonych przez osoby konsekrowane na modlitwie, ekspiacji i rozmowie z drugim człowiekiem potrzebującym wsparcia.

Konsekracja, komunია i misja

Wierność charyzmatowi

34. Wyzwania, stojące przed osobami konsekrowanymi żyjącymi na terenie Diecezji Płockiej, wyrastają z samej istoty życia konsekrowanego, które jest wielkim darem Chrystusa dla Jego Kościoła (por. KK 43) i „należy nienaruszalnie do jego życia i świętości” (KK 44). Istotę tę św. Jan Paweł II ujmuje w trzy wymiary: konsekracja, komunია, misja (por. VC 13) i omawia w kolejnych rozdziałach adhortacji *Vita consecrata*: I. *Confessio Trinitatis*. Chrystologiczno-trynitarno źródła życia konsekrowanego; II. *Signum fraternitatis*. Życie konsekrowane znakiem komunii w Kościele; III. *Servitium caritatis*. Życie konsekrowane objawieniem Bożej miłości w świecie. W każdym z tych wymiarów czynnikiem kluczowym jest twórcza wierność charyzmatowi instytutu (por. VC 36). Jedną z podstawowych zasad odnowy życia zakonnego jest bowiem wierne rozeznawanie i zachowywanie „ducha i właściwych zamiarów Założycieli, jak również zdrowych tradycji” – które stanowią dziedzictwo każdego instytutu (DZ 2 b).

Konsekracja i dążenie do świętości

35. Przyjmując dar konsekracji, osoba poświęcona Bogu żyje radami ewangelicznymi, dążąc do „miłości doskonałej” (DZ 1), czyli do świętości. Świętość zaś to przynależność do Boga, „który jest w najgłębszym sensie Święty, «po trzykroć Święty»” (por. Iz 6, 3)” (NMI 30). Osoba konsekrowana, prowadzona przez Ducha Świętego, zmierza do odzwierciedlenia „sposobu życia samego Chrystusa” (VC 32), czystego, ubożego i posłusznego. Św. Jan Paweł II wielokrotnie przypominał soborowe nauczanie o „powszechnym powołaniu do świętości w Kościele” (KK 39) i wskazał tę podstawową prawdę jako fundament programu duszpasterskiego na progu nowego tysiąclecia (por. NMI 30). Wyzwaniem dla osób konsekrowanych w Diecezji jest to, że wielu wiernych zapomina o Chrystusowym wezwaniu: „Bądźcie więc wy doskonali, jak doskonały jest Ojciec wasz niebieski” (Mt 5, 48). Życie chrześcijańskie katolików jest osłabiane przez minimalizm, bierność, relatywizm moralny, pogodzenie się z własną słabością, brak zaangażowania w życie Kościoła, przez religijność powierzchowną i wybiórczą. W *życiu konsekrowanym*, które odzwierciedla sposób życia Chrystusa, najobficiej są obecne dobrodziejstwa Ewangelii i najpełniej urzeczywistnia się cel Kościoła, jakim jest uświęcenie ludzkości (por. VC 32). Dlatego osoby konsekrowane w Kościele Płockim winny z przekonaniem, przez słowo oraz „osobiste i wspólnotowe świadectwo świętości”, budzić w wiernych pragnienie doskonałości, pragnienie nawrócenia i odnowy duchowej (por. VC 39), zalecać dążenie do świętości jako „*«wysokiej miary» zwyczajnego życia chrześcijańskiego*” (NMI 31). Procesy laicyzacyjne wpływające na społeczeństwo dotyczą jednak także osób poświęconych Bogu. Dotyka je pokusa, by „więcej działać niż być”, by bardziej niż Boga słuchać ludzi i świata, który nieustannie podsuwa nowe idee i style życia płynące z mentalności i ideologii niezgodnych z nauką Jezusa oraz ze sposobem życia osób zakonnych. Z tego względu powinny one zachować czujność i kierować się rozeznaniem ewangelicznym, unikając „zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych” oraz „powierzchnowości i przeciętności w służbie Bożej”. Zawsze aktualne pozostają słowa św. Pawła: „Nie bierzcie wzoru z tego świata, lecz przemieniajcie się przez odnawianie umysłu, abyście umieli rozpoznać, jaka jest wola Boża: co jest dobre, co Bogu przyjemne i co doskonałe” (Rz 12,2). Praktyczną drogą duchowego rozeznawania oraz budzenia w wiernych pragnienia świętości będzie dla osób konsekrowanych w Kościele Płockim naśladowanie i szerzenie kultu świętych i błogosławionych, należących do ich zakonów.

Być przewodnikami wiernych na drogach modlitwy i życia duchowego

Piękno liturgii

36. Dążenie do świętości wymaga wiernego szukania Boga całym sercem, przede wszystkim w modlitwie: „Wezwanie do świętości zostaje przyjęte i może być rozwijane jedynie *w milczeniu i adoracji* przed obliczem Boga” (VC 38). Osoby konsekrowane są powołane do prowadzenia głębokiego życia modlitwy, które „polega na stałym trwaniu w obecności trzykroć świętego Boga i w komunii z Nim” (KKK 2565). Zakonnicy są wezwani do rozwijania dialogu miłości z Bogiem, w którym człowiek zostaje w pełni zdobyty przez Boskiego Umiłowanego, staje się posłuszny wszelkim natchnieniom Ducha Świętego i z dziecięcą ufnością powierza się Ojcu (por. NMI 33). Jeśli osoby poświęcone Bogu będą trwały w więzi miłości z Chrystusem, w modlitwie liturgicznej i osobistej, jeśli będą wierne modlitwie myślniej, kontemplacji i adoracji eucharystycznej oraz innym ćwiczeniom duchowym i praktykom ascetycznym (por. VC 38), będą w stanie być przewodnikami dla wiernych na drogach modlitwy i życia duchowego. Mimo procesów laicyzacji zauważa się dziś „*powszechną potrzebę duchowości*”, która w znacznej mierze ujawnia się właśnie jako *nowy głód modlitwy*” (NMI 33). Jeśli jednak ludzie nie znajdą we wspólnotach katolickich życiodajnej duchowości chrześcijańskiej, przyjmą – czasem brzmiące bardzo przekonująco – propozycje innych religii, sekt, propozycje „*duchowości bez Boga*” (EG 63). Jak zatem na pragnienie Boga i modlitwy powinny odpowiedzieć osoby konsekrowane? Na pierwszym miejscu przez godne, pobożne i piękne celebrowanie codziennej i świątecznej Liturgii Eucharystii i Liturgii Godzin. Piękno, jak uczył Benedykt XVI, jest konstytutywnym elementem liturgii, „gdyż jest atrybutem samego Boga i Jego Objawienia”. „W liturgii jaśnieje tajemnica paschalna”, w której Jezus Chrystus przyciąga nas do siebie i zaprasza do komunii ze sobą (S.C. 35). Piękno i moc liturgii celebrowanej przez wspólnoty osób konsekrowanych w Kościele Płockim, wsparte przez katechezę mistagogiczną, winny promieniować na mieszkańców Mazowsza Północnego i pociągać ich do głębszej relacji osobistej z Jezusem.

Uczenie sztuki modlitwy

37. Zgodnie z zachętą Jana Pawła II, wspólnoty zakonne w Diecezji powinny uczyć wiernych „*sztuki modlitwy*” (NMI 32). Chodzi o głęboką modlitwę, która nie tylko nie przeszkadza w wypełnianiu doczesnych obowiązków, lecz „*otwierając serce na miłość Bożą, otwiera je także na miłość do braci*” i uzdalnia nas do urzeczywistniania Bożych zamysłów w świecie

(NMI 33). Wzorem chrześcijańskiej modlitwy jest Maryja Dziewica, *Virgo meditans*, która pilnie rozważała w swym sercu słowa i czyny swego Boskiego Syna (por. Łk 2,19. 51). Idąc za przykładem Matki Bożej oraz swoich założycieli i świętych, wspólnoty zakonne winny wskazywać drogę do głębszej więzi z Bogiem przez adorację, modlitwę prośby, modlitwę wstawienniczą, dziękczynienie i uwielbienie; modlitwę ustną, rozmyślanie i kontemplację (por. KKK 2626-2643, 2700-2719). Wiernych, często ulegających w modlitwie pewnemu aktywizmowi, należy uczyć milczenia przez Panem, posłuszeństwa Duchowi Świętemu, modlitwy serca, szukania oblicza Chrystusa i uważnego słuchania Jego słowa. Sposobem wypełnienia tego zadania jest organizowanie – w wierności nauce katolickiej oraz zgodnie z własnym charyzmatem i szkołą duchowości – szkół modlitwy, ćwiczeń duchownych, dni skupienia i rekolekcji dla różnych grup wiernych, głoszenie kazań i konferencji o modlitwie oraz podejmowanie kierownictwa duchowego (por. VC 39). Podstawową szkołą modlitwy pozostanie udział wiernych w liturgii celebrowanej w zakonnych kościołach i kaplicach. Osoby konsekrowane, których charyzmat wziął początek ze słuchania słowa Bożego, winny dbać o to, by ich wspólnoty uczyły lud Boży czytania Pisma, rozumienia go „według Ducha Świętego w Kościele” i wypełniania w swoim życiu. Dlatego we wspólnotach życia konsekrowanego nie może nigdy zabraknąć „solidnej formacji do pełnego wiary czytania Biblii” (VD 83).

Czynić Kościół szkołą komunii

Komunia kościelna

38. Kościół, jak uczy Sobór Watykański II i magisterium posoborowe, stanowi misterium komunii, czyli osobowej jedności wszystkich ochrzczonych z Trójcą Świętą oraz między sobą. Komunia kościelna jest zarazem widzialna, jak i niewidzialna. W wymiarze niewidzialnym jest ona komunią wiernych z Ojcem przez Chrystusa w Duchu Świętym oraz z innymi wiernymi. W wymiarze widzialnym obejmuje ona komunie w nauce Apostołów, sakramentach i hierarchii. Komunia eklezjalna jest więzią miłości, która objawia miłość wypływającą od Ojca i rozlaną w nas za sprawą Ducha Świętego danego nam przez Jezusa (por. Rz 5,5). Budując ową komunie miłości, „Kościół objawia się jako «sakrament», czyli jako «znak i narzędzie wewnętrznej zjednoczenia z Bogiem i jedności całego rodzaju ludzkiego»” (NMI 42). W życiu Kościoła komunie braterska wyraża się w wielu dziedzinach i formach. „Niewątpliwą zasługą życia konsekrowanego, podkreśla św. Jan Paweł II, jest to, że właśnie dzięki niemu Kościół nadal żywo odczuwa potrzebę braterstwa jako wyznania wiary w Trójcę”. Przez rozwijanie miłości braterskiej ukazało ono, że udział w komunii trynitarniej przemienia ludzkie relacje, gdyż łaska Chrystusa usuwa niezgodę i podziąły oraz uzdalnia do budowania głębokiej jedności (VC 41).

Duchowość komunii

39. „Czynić Kościół *domem i szkołą komunii*” – to wielkie wyzwanie zawarte w Bożym zamyśle i zgodne z najgłębszymi oczekiwaniami świata, zauważa św. Jan Paweł II w liście *Novo millennio ineunte*. „Duchowość komunii to przede wszystkim spojrzenie utkwione w tajemnicę Trójcy Świętej, która zamieszkuje w nas i której blask należy dostrzegać także w obliczach braci żyjących wokół nas. Duchowość komunii, to także zdolność odczuwania więzi z bratem w wierze dzięki głębokiej jedności mistycznego Ciała, a zatem postrzegania go jako «kogoś bliskiego»; to umiejętność „wzajemnego «noszenia brzemion»” (por. Ga 6,2) i odrzucania pokus egoizmu” (NMI 43). Duchowość komunii winna stanowić zasadę formacyjną duchownych, osób konsekrowanych i wiernych świeckich. Więzy komunii należy umacniać we wszystkich wymiarach życia Kościoła: „w relacjach między biskupami, kapłanami i diakonami, między duszpasterzami a całym ludem Bożym, między duchowieństwem i zakonnikami, między stowarzyszeniami i ruchami kościelnymi” (NMI 45).

Jedność we wspólnocie lokalnej

40. Osoby konsekrowane winny odpowiedzieć na wyzwanie budowania komunii w Kościele przede wszystkim przez budowanie jedności w swojej wspólnocie lokalnej. Wszak zobowiązują się one wypełniać w swym życiu Chrystusowe przykazanie miłości wzajemnej, według wzoru i mocą łaski Chrystusa, który nas „umiłował i samego siebie wydał za nas w ofierze” (Ef 5,1; por. J 13,34). Wśród uczniów Jezusa „nie jest możliwa prawdziwa jedność bez tej bezwarunkowej, wzajemnej miłości, która wymaga gotowości do ofiarnej służby, zdolności przyjęcia bliźniego takim, jakim jest, bez «osądzania go»” (por. Mt 7,1-2), umiejętności przebaczenia nawet «siedemdziesiąt siedem razy» (Mt 18,22)” (VC 42). Obdarzone Duchem miłości, osoby konsekrowane mogą budować prawdziwą jedność we wspólnocie, jeśli oddadzą jej wszystko: „dobra materialne i doświadczenia duchowe, talenty i pomysły”, zapał apostołski i posługę miłości. Żyjąc w komunii braterskiej, dzięki miłości wzajemnej, umacnianej przez słowo Boże i Eucharystię, doświadczają mistycznej obecności Jezusa zmartwychwstałego (por. Mt 18,20) i stają się „jednym duchem i jednym sercem” (por. Dz 4,32).

Komunia w prowincji zakonnej i w instytucie

41. Osoby konsekrowane są też wezwane do komunii we wspólnocie prowincji i całego instytutu – przez modlitwę o jedność, słowo, czyn i ofiarę, przez odrzucanie pokus zazdrości, obmowy i panowania nad innymi (por. EG 100), przez wierność charyzmatowi, duchowości i zwyczajom zakonnym, przez podtrzymywanie dialogu braterskiego i przebaczenie. Umocnienie jedności jest obowiązkiem wszystkich członków danego zakonu, ale szczególna odpowiedzialność w tej dziedzinie spoczywa na przełożonych, radnych i formatorach oraz na uczestnikach kapituł.

Komunia między wspólnotami w Diecezji

42. Osoby konsekrowane są też wezwane do komunii między swoimi wspólnotami na terenie Diecezji. Wydaje się, że w tej dziedzinie pozostaje wiele do zrobienia. Trzeba zauważyć, że odbywają się dni skupienia dla siostr zakonnych i wdów konsekrowanych Diecezji; organizowany jest Dzień Życia Konsekrowanego w święto Ofiarowania Pańskiego, ale oprócz tych inicjatyw potrzebne są częstsze – formalne i nieformalne – spotkania osób poświęconych Bogu, zwłaszcza przełożonych,

które służyłyby wzajemnemu poznaniu, wspólnemu rozeznawaniu znaków czasu i nowych wyzwań, wymianie myśli i informacji oraz współpracy.

Odnaczać się miłością do Kościoła

Zaangażowanie w życie Kościoła Płockiego

43. Osoby poświęcone Bogu, idąc śladami założycieli swych instytutów, powinny odznaczać się synowską miłością do Kościoła, żyć jego sprawami (por. VC 46; 2PSP, *Kapłaństwo i życie konsekrowane jako wspólnota życia i posługi z Chrystusem*, 98) oraz dawać świadectwo posłuszeństwa nauczaniu Stolicy Apostolskiej. „Miłość jest charyzmatem doskonalszym od wszystkich innych (por. 1 Kor 13,13); wspólnota zakonna wzbogaca Kościół, którego jest żywą częścią, przede wszystkim swoją miłością”. Konkretnym wyrazem tej miłości i *sentire cum Ecclesia* jest zaangażowanie w życie Kościoła partykularnego. W różnych częściach Diecezji bardzo dobrze układa się współpraca kapłanów zakonnych i innych osób konsekrowanych z kapłanami diecezjalnymi. Trzeba jednak przyznać, że niekiedy osoby konsekrowane nie wypełniają swego obowiązku angażowania się w życie i apostołstwo Diecezji. Bywa, że przełożeni zakonni, zajęci swoimi obowiązkami, zbyt mało uwagi poświęcają utrzymywaniu żywej więzi z Biskupem i instytucjami diecezjalnymi. Aby angażować się w życie Diecezji Płockiej, osoby konsekrowane powinny poznawać jej tradycję i teraźniejszość, potrzeby oraz inicjatywy duchowe i apostołskie. Służy temu między innymi poznanie dziejów Kościoła Płockiego, lektura „Gościa Płockiego” oraz korzystanie ze strony internetowej Diecezji. Kościół oczekuje od zakonników wielkodusznej współpracy ze wspólnotą diecezjalną na miarę ich sił i zgodnie z ich charyzmatami, oczekuje działania, „w pełnej komunii z Biskupem na polu ewangelizacji i katechezy oraz życia parafialnego” (VC 49).

Akceptacja wspólnot życia konsekrowanego przez Biskupa

44. Wyrazem akceptacji wspólnot życia konsekrowanego przez Biskupa jest przyznawanie im „należnego miejsca w diecezjalnych programach duszpasterskich” (VC 48); zapewnienie kapłanom zakonnym odpowiedniego udziału w Radzie Duszpasterskiej Diecezji oraz proporcjonalnej reprezentacji kapłanów zakonnych i innych osób konsekrowanych w Radzie Duszpasterskiej (por. KPK, kan. 495-499, kan. 512); spotkania z osobami poświęconymi Bogu, zwłaszcza podczas wizytacji parafii i w Dniu Życia Konsekrowanego oraz skierowanie do nich przy tych okazjach słowa pasterskiego. Troska biskupów o misję instytutów oraz szacunek, jaki ich członkowie okazują posłudze biskupów przez chętnie wypełnianie ich „wskazań pasterskich dotyczących życia diecezji”, to dwie formy jedynej miłości do Kościoła. Nakazuje ona, „aby wszyscy służyli organicznej komunii całego ludu Bożego, zarówno charyzmatycznej, jak i hierarchicznej” (VC 49; 2PSP, *Kapłaństwo i życie konsekrowane jako wspólnota życia i posługi z Chrystusem*, 100).

Jedność z kapłanami Diecezji

45. Umocnieniu komunii osób konsekrowanych z Kościołem Płockim służy budowanie jedności z kapłanami Diecezji w parafii i dekanacie. Duszpasterze diecezjalni i członkowie instytutów życia konsekrowanego „winni utrzymywać przyjazne relacje i dzielić się swoimi inicjatywami” (2PSP, *Kapłaństwo i życie konsekrowane jako wspólnota życia i posługi z Chrystusem*, 100). Jedność tę buduje między innymi regularny udział zakonników i sióstr zakonnych w spotkaniach katechetów organizowanych przez proboszczów parafii oraz uczestniczenie przełożonych zakonów męskich w różnego rodzaju spotkaniach kapłanów w dekanacie.

Wzajemne poznanie

46. „U podstaw licznych nieporozumień – stwierdza instrukcja *Congregavit nos in unum Christi amor* – leży czasem niewystarczająca wzajemna znajomość zarówno Kościoła partykularnego, jak i życia zakonnego” (60). Dlatego należy pamiętać o zaleceniu Stolicy Apostolskiej, by częścią formacji zakonników było poznanie teologii Kościoła partykularnego i duchowości duchownych diecezjalnych (por. VC 50). Z drugiej strony kwestią dużej wagi jest poznanie przez kapłanów Diecezji charyzmatów oraz form życia i apostołstwa wspólnot osób konsekrowanych. Tej sprawie, zgodnie ze wskazaniem Magisterium Kościoła, sprzyjać będzie włączenie wykładów z teologii i duchowości życia konsekrowanego do programu studiów Wyższego Seminarium Duchownego (VC 50), jak również zapraszanie osób konsekrowanych do prowadzenia wykładów i głoszenia konferencji w seminarium oraz uwzględnienie tematyki życia konsekrowanego w formacji stałej kapłanów Diecezji. Dzięki temu prezbiterzy Kościoła Płockiego będą lepiej przygotowani do tego, by wspomagać osoby poświęcone Bogu w życiu duchowym, zgodnie z ich charyzmatem (por. DFK 19; MR 30 b) oraz by współpracować z nimi w szerzeniu powołań do życia konsekrowanego.

Troska o powołania do życia konsekrowanego

47. Od około 10 lat zauważa się w Polsce spadek powołań do zakonów, zwłaszcza żeńskich. Zmniejsza się liczba domów i liczebność wspólnot zakonnych, osoby konsekrowane starzeją się, są czasami przeciążone obowiązkami, a w prowadzonych przez siebie dziełach muszą zatrudniać więcej osób świeckich. Konieczna jest zatem wytrwała modlitwa kapłanów, osób konsekrowanych i świeckich o dar nowych powołań do życia poświęconego Bogu oraz troska kapłanów Diecezji o to, by wierni Kościoła Płockiego lepiej poznali sens i formy życia konsekrowanego. Należy pamiętać, że jest ono rzeczywistością ukrytą i trudną do zrozumienia dla świata. „Kto może pojąć, niech pojmuje!” (Mt 19,12) – powiedział Pan Jezus o ewangelicznej radzie czystości. Słowa te można zastosować także do rady ubóstwa i posłuszeństwa. Życie konsekrowane jest rzeczywistością ukrytą przed światem również dlatego, że jest przeżywane w klauzurze, a więc w pewnej formie odsunięcia od świata.

Służyć dziełu ewangelizacji

Powołanie do całkowitego oddania się misji Chrystusa

48. Ewangelizacja jest pierwszorzędnym zadaniem Kościoła, który posłuszny swemu Panu kontynuuje w Duchu Świętym misję Jezusa Chrystusa, „pierwszego i największego głosiciela Ewangelii” (EN 7; por. EG 12). „Na mocy otrzymanego chrztu każdy członek Ludu Bożego stał się uczniem-misjonarzem (por. Mt 28, 19)” (EG 120). „Kto prawdziwie spotkał Chrystusa nie może zatrzymać Go dla siebie, ale winien Go głosić” (NMI 40). Osoby konsekrowane są powołane do całkowitego oddania się misji Jezusa. Dzięki profesji rad ewangelicznych stają się wolne, aby „poświęcić się sprawie Ewangelii. Najważniejszym przejawem misji nie są bowiem zewnętrzne dzieła, ale przede wszystkim uobecnianie w świecie samego Chrystusa przez osobiste świadectwo”. Na tym polega pierwszoplanowe zadanie osób konsekrowanych – podkreśla św. Jan Paweł II. Im bardziej zakonnicy upodobnią się do Chrystusa, tym bardziej uczynią „Go obecnym i działającym w świecie dla zbawienia ludzi”. Ich świadectwo i dzieła apostołskie będą tym bardziej owocne, im większa będzie ich jedność we wspólnocie braterskiej i im gorliwsze będzie ich zaangażowanie w wypełnianiu misji instytutu (VC 72).

Programy ewangelizacji

49. Duch Święty pobudza osoby konsekrowane do szukania odpowiedzi na problemy współczesnego świata, aby w duchu posłuszeństwa Bogu właściwie zrozumieć Jego wskazania a potem odważnie je wypełniać przez wypracowanie programów ewangelizacji i działania zgodne z charyzmatem zakonu, a jednocześnie dostosowane do dzisiejszych potrzeb (por. VC 73). Instytuty życia konsekrowanego są wezwane do zaangażowania się w nową ewangelizację. Ich udział w tym dziele będzie owocny, jeśli zakonnicy będą „głosili na dachach” to, co sami przemodlili, oraz jeśli będą wierni swemu charyzmatowi założycielskiemu i trwali w komunii z tymi, którzy podejmują to dzieło w Kościele, zwłaszcza z biskupami (por. VC 81).

Służba ubogim materialnie i duchowo

50. Powołanie osób poświęconych Bogu, to miłować braci Sercem Jezusa i za Jego przykładem oddać się przede wszystkim służbie najuboższym i najbardziej potrzebującym (por. VC 75). Istnieją różne wymiary ubóstwa. Ubogimi są prześladowani, bezdomni, alkoholicy i osoby współzależnione, rodziny dysfunkcyjne, narkomani, zepchnięci na margines życia, więźniowie, starcy, chorzy, dzieci i wszyscy, których społeczeństwo „traktuje jak «ostatnich»” (VC 82). Tym ludziom – jak to ukazano w poprzednim rozdziale – na różne sposoby służą w Diecezji osoby konsekrowane. Przez dzieła charytatywne i apostołskie; przez prowadzenie domów opieki, świetlic, przedszkoli i szkół; przez spowiednictwo i kierownictwo duchowe wypełniają oni przerwę, do której nie może, z racji innej posługi, dotrzeć kapłan diecezjalny.

Świadectwo prorockie, habit, misja kobiet konsekrowanych

51. Życie konsekrowane ma charakter prorocki dzięki szczególnemu uczestnictwu w prorockim posłannictwie Chrystusa, przez radykalizm w naśladowaniu Go i poświęceniu się misji Zbawiciela, przez świadectwo pierwszeństwa Boga oraz wartości ewangelicznych i eschatologicznych (por. VC 84). Osoby konsekrowane mają być prorokami Królestwa Bożego, przekazującymi ducha Ewangelii odważnie i z mocą przekonywania płynącą ze zgodności między słowem i życiem. Do jednoznacznego świadectwa prorockiego wobec świata zobowiązuje osoby konsekrowane wierność wobec własnego charyzmatu (por. VC 85). Powinny one wytrwale pielęgnować i rozwijać swoje charyzmaty apostołskie – także przez tworzenie ośrodków wychowawczych i współpracę z mediami (por. 2PSP, *Kapłaństwo i życie konsekrowane jako wspólnota życia i posługi z Chrystusem*, 94). Misja prorocka nie pozwala im zamykać się w domach zakonnych, lecz nakazuje, by iść do różnych środowisk. Istotne jest w tym dziele także świadectwo noszenia habitu, wbrew pokusom wygody, lęku i ukrywania się przed, niekiedy nieżyczliwym, światem, który przecież potrzebuje żywych znaków obecności Boga. Wierne noszenie habitu – w czym wyraźnie przodują siostry zakonne – stanowi zachętę dla kapłanów Diecezji, aby również oni nosili strój duchowny. Kościół oczekuje nadto, że kobiety konsekrowane wniosą wkład „w rozwój nauki, obyczajów, życia rodzinnego i społecznego, zwłaszcza w dziedzinach związanych z obroną godności kobiety i poszanowaniem życia ludzkiego” (2PSP, *Kapłaństwo i życie konsekrowane jako wspólnota życia i posługi z Chrystusem*, 105).

Ewangelizacja w jedności

52. W dziedzinie ewangelizacji potrzebna jest współpraca osób konsekrowanych z kapłanami diecezjalnymi. Należy pamiętać, że jedni i drudzy mają w Kościele wspólną misję głoszenia Dobrej Nowiny o zbawieniu, powierzoną przez samego Chrystusa. Można tutaj zastosować słowa Modlitwy Arcykapłańskiej Jezusa: „aby wszyscy stanowili jedno, jak Ty, Ojczy, we Mnie, a Ja w Tobie, aby i oni stanowili w Nas jedno, aby świat uwierzył, żeś Ty Mnie posłał” (J 17,21). Gdy osoby konsekrowane dbają o swoją stałą formację duchową i apostołską, o rozwój osobistych talentów i mają, czym się dzielić, są zapraszane przez duszpasterzy Diecezji. Na pewno jednak potrzeba, by jeszcze szerzej otwierano zakonnikom drzwi do różnorodnej posługi słowa w Kościele Płockim, w parafiach (rekołacje, misje parafialne, dni skupienia), w diecezjalnych instytucjach i dziełach apostołskich.

ZARZĄDZENIA I POSTULATY

Zarządzenia

Referent i referentka ds. życia konsekrowanego

53. Dla posługi wobec osób konsekrowanych i koordynacji ich pracy w Diecezji Biskup Płocki ustanawia referenta do spraw życia konsekrowanego, z którym współpracuje ustanowiona przez Biskupa diecezjalna referentka do spraw życia konsekrowanego. Referentka ściśle współpracuje z Kurią Diecezjalną oraz pozostaje w kontakcie z Konferencją Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych.

Dzień Życia Konsekrowanego

54. Osoby konsekrowane z Diecezji są zobowiązane do udziału w obchodzonego w święto Ofiarowania Pańskiego Dniu Życia Konsekrowanego, przeżywanym we wspólnocie z Biskupem.

Comiesięczne spotkania

55. W celu pogłębienia formacji eklezjalnej oraz integracji z życiem Diecezji organizowane są comiesięczne spotkania międzyzakonne. Do udziału w nich zobowiązane są przełożone wszystkich żeńskich domów zakonnych. Zachęca się do uczestniczenia w spotkaniach także inne osoby konsekrowane z Diecezji. Spotkania te służą również wymianie informacji i darów duchowych oraz budowaniu współpracy między działającymi w Diecezji wspólnotami życia konsekrowanego. W miarę możliwości tego typu spotkania powinny też odbywać się w domach zakonów męskich.

Udział w Radzie Kapłańskiej i w Radzie Duszpasterskiej Diecezji

56. Należy zapewnić kapłanom zakonnym odpowiedni udział w Radzie Kapłańskiej Diecezji. Także w Radzie Duszpasterskiej kapłani zakonni i inne osoby konsekrowane winny być proporcjonalnie reprezentowane (KPK, kan. 495-499; 512; MR 56; DB 27; ES I, 15-16).

Praca w parafiach

57. Proboszczowie, zatrudniający osoby konsekrowane, są zobowiązani do zawarcia umowy o pracę zgodnej z przepisami kościelnymi i prawem świeckim. Osoby zakonne mieszkające w budynku należącym do parafii powinny mieć zapewnione odpowiednie warunki mieszkaniowe, pozwalające prowadzić życie konsekrowane we wspólnocie i zachować klauzurę.

Poznanie życia konsekrowanego przez kapłanów Diecezji

58. Synod wzywa kapłanów diecezjalnych, aby poznawali i życzliwie przyjmowali charyzmaty i powołania, udzielane przez Ducha Świętego członkom Ciała Chrystusa, a także wspierali osoby konsekrowanych na drodze duchowego wzrostu, według łaski ich powołania (DFK 19; MR 30, b). Realizacji tego celu winny służyć wykłady z teologii i duchowości życia konsekrowanego w Wyższym Seminarium Duchownym (VC 50), obecność osób konsekrowanych jako wykładowców i konferencjonistów w seminarium oraz uwzględnianie tematyki życia konsekrowanego w stałej formacji kapłanów Diecezji.

Świadczenia materialne na cele Diecezji

59. Zakonne parafie i kościoły rektoralne są zobowiązane do świadczeń materialnych na cele Diecezji, według umowy zawartej przez Biskupa Płockiego i wyższego przełożonego zakonnego.

Wspólnoty klauzurowe

60. Szczególna pomoc duchowa i finansowa jest też potrzebna dwom wspólnotom klauzurowym żyjącym na terenie Diecezji Płockiej: mniszkom benedyktynek i klaryskom kapucynek. Stałe wsparcie stanowi dla nich składka zebrana w kościołach Diecezji 2 lutego, w Dniu Życia Konsekrowanego. Korzysta z nich także Karmel Dzieciątka Jezus w Betlejem. Synod wzywa i zobowiązuje wszystkie wspólnoty parafialne do hojnego wspierania tych klasztorów.

Strona internetowa Diecezji

61. Synod zaleca, aby na stronie internetowej Diecezji zamieszczane były informacje o dziełach i akcjach wspólnot zakonnych.

Zachęty i postulaty

Spotkania Biskupa i przełożonych zakonnych

62. Postuluje się, zgodnie ze wskazaniem Soboru Watykańskiego II, aby Biskup i przełożeni zakonni, dla zgodnego i owocnego rozwoju wzajemnych relacji, spotykali się „w stałych terminach oraz ilekroć będzie się to wydawać pożyteczne”, aby omawiać sprawy związane z apostołstwem w Diecezji (DB 35, 6). Synod przypomina o potrzebie uwzględniania wspólnot życia konsekrowanego w programach duszpasterskich Diecezji.

Wizytacja parafii

63. Duże znaczenie dla pogłębienia więzi z Kościołem partykularnym ma dla osób konsekrowanych spotkanie z Biskupem podczas wizytacji parafii, na której terenie pracują. Pasterskie słowo Biskupa jest dla nich światłem i zachętą do gorliwszej służby Bogu i ludziom.

Współpraca duszpasterska duchowieństwa Diecezji z osobami konsekrowanymi

64. W dziedzinie apostołstwa, zgodnie z duchowością komunii, niezbędna jest uporządkowana współpraca duchowieństwa Diecezji z kapłanami zakonnymi oraz innymi osobami konsekrowanymi, zawsze z zachowaniem charakteru i celu poszczególnych instytutów (PDV 59; KPK, kan. 680). Wyrazem tej współpracy jest powierzenie osobom konsekrowanym różnych form głoszenia słowa Bożego w Kościele Płockim a szczególnie zapraszanie kapłanów zakonnych do prowadzenia rekolekcji, misji parafialnych i dni skupienia, do głoszenia homilii i konferencji.

Wspólna troska o powołania do życia konsekrowanego

65. Synod zachęca proboszczów parafii oraz przełożonych i przełożone zakonne, aby współpracowali w dziele szerzenia powołań do życia konsekrowanego tak, by „Kościół był budowany według miary pełni Chrystusa i według różnorodnych charyzmatów Jego Ducha” (MR 39). Konkretną formą tej posługi są publiczne nabożeństwa i modlitwy o powołania do życia konsekrowanego oraz zapraszanie osób konsekrowanych do dawania świadectwa o swym powołaniu w kościołach i kaplicach.

Zwiększenie liczby wspólnot

66. W Diecezji Płockiej istnieje zbyt mało wspólnot życia konsekrowanego. Obecność nowych wspólnot osób poświęconych Bogu mogłaby wzbogacić życie Kościoła na Mazowszu Północnym i ożywić jego apostołstwo.

Uczenie wiernych modlitwy

67. Zachęca się wspólnoty zakonne, aby, wierne duchowi swojego instytutu, pomagały wiernym Diecezji w uczeniu się sztuki modlitwy i pielęgnowaniu życia duchowego. Niech szerzą zdrowe, katolickie formy duchowości, organizują rekolekcje zamknięte oraz umożliwiają innym wiernym uczestniczenie w liturgii celebrowanej w swoich kościołach i kaplicach, z zachowaniem norm dotyczących klauzury (MR 25).

Wychodzić na peryferie

68. Pomni na słowa Jezusa: „Wy dajcie im jeść” (Mk 6,37), zakonnicy i zakonnice powinni mieć serca zawsze otwarte dla potrzebujących, odkrywać nowe obszary nędzy i zagubienia, i szukać nowych form pomocy ubogim materialnie i duchowo (por. 2PSP, *Kapłaństwo i życie konsekrowane jako wspólnota życia i posługi z Chrystusem*, 94). Magisterium Kościoła wzywa osoby konsekrowane, by jak w przeszłości, tak i dzisiaj „były zdolne do pozostawienia bezpiecznych miejsc – tego, *co znane*, aby pośpieszyć ku środowiskom i zajęciom im nieznanym”.

Życie konsekrowane jest wielkim darem Chrystusa Pana dla Jego Kościoła, także dla Kościoła Płockiego, w którym trwa i rozwija się od jego początków. Św. Jan Paweł II kończy adhortację *Vita consecrata*, zachęcając konsekrowane kobiety i mężczyzn, by przeżywali „w pełni swoje poświęcenie się Bogu, aby nie zabrakło w świecie tego promienia Bożego piękna, który rozjaśnia drogę ludzkiej egzystencji. Chrześcijanie, pogrążeni w trudach i troskach tego świata”, ale również powołani do świętości, pragną dostrzec w zakonnikach „serca oczyszczone, które oczyma wiary «widzą» Boga”. Osoby konsekrowane weszły „na drogę nieustannego nawrócenia, wyłącznego poświęcenia się miłości do Boga i braci, aby dawać coraz wspanialsze świadectwo łaski, która przemienia chrześcijańską egzystencję. Świat i Kościół szukają autentycznych świadków Chrystusa. Życie konsekrowane jest darem ofiarowanym nam przez Boga, aby wszyscy mogli dostrzec «to, co jedynie jest potrzebne» (por. Łk 10, 42). Dawać świadectwo o Chrystusie swoim życiem, czynami i słowami – oto szczególna misja życia konsekrowanego w Kościele” (VC 109).

Także w Kościele Płockim.